

LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRO ĮSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos socialinių mokslų centras (toliau – Centras) yra valstybinis mokslinių tyrimų institutas, kuris yra Lietuvos socialinių tyrimų centro (1991–2020), perėmusio 1977 m. įkurto Lietuvos mokslų akademijos Filosofijos, sociologijos ir teisės instituto funkcijas, Lietuvos teisės instituto (1991–2020) ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto (1990–2020), perėmusio 1959 m. įkurto Lietuvos žemės ūkio ekonomikos mokslinio tyrimo instituto funkcijas, veiklos tęsėjas. Centras – viešasis juridinis asmuo, vykdamas valstybei, visuomenei ar ūkio subjektams svarbius ilgalaikius Centro įstatuose nustatytų krypties mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Centro teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

2. Centro savininkė – Lietuvos Respublika. Centro savininko turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (kiek tai nepriklauso išimtinai Vyriausybės kompetencijai). Centro savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos kompetencija apibrėžta Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose.

3. Centro veikla grindžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija, Mokslo ir studijų įstatymu, Biudžetinių įstaigų įstatymu, juos įgyvendinančiais teisės aktais ir šiais įstatais.

4. Centras turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu, savo ženklą ir kitą atributiką, taip pat sąskaitų bankę.

5. Centro vieši pranešimai, dokumentai ir kita informacija apie Centro veiklą skelbiami Centro interneto svetainėje.

II SKYRIUS CENTRO VEIKLOS TIKSLAI, SRITYS IR RŪŠYS, TEISĖS IR PAREIGOS

6. Centro veiklos tikslai:

6.1. konsoliduoti sociologijos, ekonomikos bei teisės mokslų potencialą ir dalyvauti Lietuvos bei tarptautinėse mokslinių tyrimų programose;

6.2. vykdyti šalies visuomenės ir ūkio darniai plėtrai svarbius ilgalaikius fundamentinius bei taikomojo mokslinio tyrimo ir eksperimentinę plėtrą, kurti socialines inovacijas ir dalyvauti jų įgyvendinimo procese;

6.3. bendradarbiauti su valdžios institucijų, visuomenės, verslo ir socialinių partnerių atstovais: vykdyti mokslinių tyrimų bei socialinių inovacijų užsakomuosius darbus, teikti ekspertines konsultacijas ir moksliniais tyrimais paremtas rekomendacijas Lietuvos viešosios politikos rengėjams ir vykdytojams;

6.4. rengti mokslininkus, prisidėti rengiant specialistus bei įgyvendinti veiklas kompetencijos tobulinimo srityje;

6.5. skleisti visuomenei mokslo žinias, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos visuomenės ir ekonomikos, užtikrinančios socialinės gerovės augimą, kūrimo.

7. Centro mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros kryptys:

7.1. Visuomenės raida ir socialinė nelygybė;

7.2. Socialinė politika, gerovės valstybė ir darbo rinka;

7.3. Demografinės struktūros ir procesai;

7.4. Regionų socialinė ir ekonominė raida;

7.5. Teisinės sistemos darna;

7.6. Asmens teisių įgyvendinimas ir apsauga;

7.7. Neteisėtas elgesys ir jo kontrolės bei prevencijos priemonės;

7.8. Apsirūpinimas maistu ir išteklių ekonomika;

7.9. Ekonominė ir žemės ūkio politika;

7.10. Kaimo raida ir socialinės inovacijos.

8. Centro veiklos sritis – vykdyti socialinių mokslų srities mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą.

9. Centro veiklos rūšys – socialinių mokslų tiriamieji ir taikomieji darbai (kodas 72.20.20) ir su jais susijusi mokslinė, techninė, profesinė ir kita veikla pagrindinei veiklai užtikrinti ir vykdyti (kitos veiklos rūšys), doktorantūra (kodas 85.42.30), kitas niekur nepriskirtas švietimas (kodas 85.59) pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“.

10. Centras turi teisę:

10.1. vadovaudamasis įstatymais ir kitais teisės aktais, nusistatyti struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises ir pareigas, konkrečias darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, konkursų pareigoms eiti organizavimo ir darbuotojų atestavimo tvarką;

10.2. teisės aktų nustatyta tvarka steigti asociacijas, filialus, konsultavimo ir mokymo centrus ir kitus padalinius;

10.3. bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniais ir juridiniais asmenimis, kitomis organizacijomis bei jų padaliniais;

10.4. leisti mokslo ir kitus leidinius, pasirinkti būdus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatams skelbti;

10.5. Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka kartu su universitetais rengti mokslininkus, dalyvauti mokymuose rengiant specialistus ir tobulinant jų kompetenciją;

10.6. skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų naudojimą ūkio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo srityse;

10.7. organizuoti mokslinius renginius, vykdyti ekspertizes, teikti mokslines konsultacijas ir kitas paslaugas savo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityse pagal sutartis su Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių juridiniais ir fiziniais asmenimis;

10.8. turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo teisės aktų nustatyta tvarka;

10.9. organizuoti Centro darbuotojų kompetencijų tobulinimą, mokslo darbuotojų ir doktorantų stažuotes;

10.10. pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą gauti paramą iš juridinių ir fizinių asmenų;

10.11. teisės aktų nustatyta tvarka įgyti kitų teisių.

11. Centras privalo:

11.1. vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinės plėtros darbus, Oficialiosios statistikos programoje patvirtintus statistinius tyrimus, skleisti mokslo žinias;

11.2. užtikrinti akademinės bendruomenės narių akademinę laisvę;

11.3. laikytis mokslinių tyrimų etikos reikalavimų;

11.4. informuoti steigėją, Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją ir visuomenę apie mokslinės veiklos kokybės užtikrinimo priemones, valstybės skirtų lėšų naudojimą, apie savo finansinę ir ūkinę veiklą;

11.5. laiku teikti Vyriausybės institucijoms oficialią informaciją (statistinius duomenis ir dalykinę informaciją), reikalingą mokslo ir studijų sistemai valdyti ir stebėti;

11.6. parengti metinę savo veiklos ataskaitą ir ją skelbti viešai Centro interneto svetainėje bei kiekvienais metais iki balandžio 1 dienos pristatyti visuomenei;

11.7. vykdyti kitas teisės aktais nustatytas prievolės.

12. Centrai ir jo darbuotojų teisės į intelektualinės veiklos rezultatus *mutatis mutandis* taikomos Mokslo ir studijų įstatymo nuostatos.

13. Centre atliekamų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir kitų šaltinių finansuojamų mokslo darbų rezultatai skelbiami viešai, kiek tai neprieštarauja intelektualinės nuosavybės ir komercinių ar valstybės ir tarnybos paslapčių apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams.

III SKYRIUS

CENTRO VALDYMO IR PATARIAMIEJI ORGANAI, JŲ KOMPETENCIJA, SKYRIMAS IR ATLEIDIMAS

14. Centro valdymo organai yra kolegialus valdymo organas – Centro mokslo taryba (toliau – Mokslo taryba) ir vienasmenis valdymo organas – Centro direktorius.

15. Mokslo taryba atlieka šias funkcijas:

15.1. Centro direktoriaus teikimu svarsto pasiūlymus dėl šių įstatų keitimo;

15.2. svarsto ir tvirtina Centro struktūrą ir jos pakeitimus;

15.3. tvirtina mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti organizavimo tvarkos aprašą, sudaro atestavimo ir konkursų, akademinės etikos ir kitas komisijas;

15.4. svarsto ir tvirtina Centro mokslinę veiklą ir eksperimentinę plėtrą reglamentuojančius dokumentus;

15.5. svarsto Centro direktoriaus pateiktas metines veiklos ataskaitas ir vertina, kaip Centras įgyvendina savo tikslus ir uždavinius;

15.6. rengia ir teikia Centro direktoriui tvirtinti Akademinės etikos kodeksą;

15.7. tvirtina Centro filialų ir kitų padalinių, kurių pagrindinė veikla – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra, nuostatus;

15.8. priima sprendimą dėl asocijuoto mokslininko statuso suteikimo ir nustato mokslininko emerito išmokos dydį;

15.9. parengia ir tvirtina Centro emeritūros nuostatus, kuriuose numato emerito vardo suteikimo sąlygas, tvarką ir dalyvavimo Centro mokslinėje veikloje garantijas;

15.10. atlieka kitas šiuose įstatuose nustatytas funkcijas.

16. Mokslo taryba sudaroma 5 metams iš Centro mokslo darbuotojų ir administracijos darbuotojų, taip pat kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų, suinteresuotų Centro tikslų ir veiklos dokumentuose nurodytos misijos įgyvendinimu, atstovų šių įstatų nustatyta tvarka.

17. Mokslo taryba sudaroma laikantis šių nuostatų:

17.1. Mokslo tarybą sudaro 19 narių. Centro mokslo darbuotojai iš Centro mokslo darbuotojų ir administracijos skiria 12 narių, 3 – iš Centro tikslų ir veiklos dokumentuose nurodytos misijos įgyvendinimu suinteresuotų kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų narių, po vieną narį skiria Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;

17.2. Centro direktorius pagal jo patvirtintą Mokslo tarybos rinkimų reglamentą skelbia rinkimus į Mokslo tarybą, sudaro rinkimų komisiją, kuri organizuoja rinkimus. Informacija apie Mokslo tarybos rinkimus skelbiama Centro ir Lietuvos mokslo tarybos svetainėse ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki rinkimų dienos;

17.3. kandidatuoti į Mokslo tarybos narius gali Centro mokslo darbuotojai, administracijos darbuotojai ir Centro tikslų ir veiklos dokumentuose nurodytos misijos įgyvendinimu suinteresuotų kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų atstovai;

17.4. kandidatus kelia Centro mokslo darbuotojai ir administracijos darbuotojai bei Centro tikslų ir veiklos dokumentuose nurodytos misijos įgyvendinimu suinteresuotos įmonės, įstaigos, organizacijos.

18. Mokslo taryba tvirtina savo darbo reglamentą. Mokslo tarybos darbui vadovauja Mokslo tarybos pirmininkas, jam nedalyvaujant – Mokslo tarybos pirmininko pavaduotojas, kurie renkami iš Mokslo tarybos narių slaptu balsavimu paprasta balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau kaip 2/3 Mokslo tarybos narių. Mokslo tarybos pirmininku negali būti renkamas Centro direktorius. Mokslo tarybos sekretorius renkamas iš Mokslo tarybos pirmininko pasiūlytų kandidatų atviru balsavimu paprasta Mokslo tarybos narių balsų dauguma.

19. Mokslo tarybos posėdžiai yra atviri, darbotvarkė skelbiama iš anksto. Mokslo tarybos posėdžiai teisėti, jeigu juose dalyvauja ne mažiau kaip pusė visų Mokslo tarybos narių. Mokslo tarybai nutarus, posėdis gali būti uždaras. Mokslo tarybos nariai informuojami apie šaukiamą Mokslo tarybos posėdį ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki posėdžio. Šaukti posėdį turi teisę Mokslo tarybos pirmininkas, Centro direktorius arba ne mažiau kaip 1/3 Mokslo tarybos narių.

20. Centro direktoriaus teikiamus pasiūlymus klausimais, kuriems pagal šių įstatų 15.1, 15.5, 27.4 ir 27.6 papunkčius reikia Mokslo tarybos pritarimo, Mokslo taryba priima, jeigu daugiau kaip pusė visų Mokslo tarybos narių balsuoja už pasiūlymą. Tuo atveju, jeigu Mokslo taryba nepitaria Centro direktoriaus teikiamiems pasiūlymams, Centro direktorius gali pakartotinai teikti Mokslo tarybai tvirtinti pasiūlymą ne anksčiau kaip po dviejų savaitių nuo svarstymo Mokslo taryboje dienos ir sprendimas laikomas priimtu, jeigu už jį balsuoja daugiau kaip pusė visų Mokslo tarybos narių.

21. Mokslo tarybos nutarimai, išskyrus klausimus, šiuose įstatuose nurodytus kaip svarstomus Centro direktoriaus teikimu, laikomi priimtais, jeigu už juos balsuoja daugiau kaip pusė visų posėdyje dalyvaujančių Mokslo tarybos narių. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiantis yra Mokslo tarybos pirmininko balsas.

22. Mokslo tarybos nario įgaliojimai baigiasi: 1) atsistatydinus; 2) pasibaigus darbo santykiams su išrinkusia ar paskyrusia į Mokslo tarybą institucija; 3) be pateisinamų priežasčių 3 kartus iš eilės nedalyvavus Mokslo tarybos posėdžiuose. Dėl naujo nario rinkimų ar skyrimo poreikio Mokslo tarybos pirmininkas informuoja Centro direktorių.

23. Centro direktorius veikia Centro vardu ir jam atstovauja.

24. Centro direktorių viešo konkurso būdu skiria į pareigas ir iš jų atleidžia Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras.

25. Centro direktoriaus rinkimų viešo konkurso būdu organizavimo tvarką tvirtina Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Centro direktoriumi gali būti nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis socialinių mokslų srities daktaro laipsnį ir vadybinės patirties. Centro direktoriaus kvalifikacinius reikalavimus, ne žemesnius kaip numatytus Mokslo ir studijų įstatyme, tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras.

26. Centro direktoriaus kadencijos trukmė – 5 metai. Tas pats asmuo Centro direktoriumi gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės ir ne anksčiau kaip po 5 metų nuo paskutinės kadencijos pabaigos, jeigu paskutinė kadencija buvo iš eilės antra.

27. Centro direktoriaus funkcijos:

27.1. užtikrinti, kad Centro veikla atitiktų Lietuvos Respublikos įstatymus, šiuos įstatus ir kitus Lietuvos Respublikos teisės aktus, koordinuoti Mokslo tarybos priimtų sprendimų, numatytų šių įstatų 15 punkte, įgyvendinimą;

27.2. leisti įsakymus, sudaryti Centro sutartis su fiziniais ir juridiniais asmenimis;

27.3. priimti į darbą ir atleisti iš darbo Centro darbuotojus, skelbti darbuotojų atestavimą ir konkursus pareigoms, skirti asmenis į pareigas, atleisti iš jų;

27.4. teikti Mokslo tarybai tvirtinti Centro filialų ir kitų padalinių, kurių pagrindinė veikla – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra, nuostatus;

27.5. nustatyti Centro darbuotojų darbo užmokestį teisės aktų nustatyta tvarka, skatinti darbuotojus, užtikrinti saugias darbo sąlygas;

27.6. teikti Mokslo tarybai svarstyti pasiūlymus dėl Centro mokslinės veiklos krypčių, šių įstatų keitimo, Centro veiklos metines ataskaitas;

27.7. teikti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pasiūlymus dėl šių įstatų keitimo;

27.8. atsakyti už Centro finansinę veiklą, turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo;

27.9. tvirtinti Centro strateginį veiklos planą, Centro pajamų ir išlaidų sąmatą, jos vykdymo apyskaitą, kitus dokumentus;

27.10. atlikti kitas teisės aktuose įstaigos vadovui nustatytas funkcijas.

28. Einamiesiems Centro veiklos klausimams spręsti iš Centro padalinių vadovų ir administracijos darbuotojų sudaroma patariamoji institucija – Direktoratas.

29. Direktorato veiklą reglamentuoja Direktorato nuostatai. Direktorato sprendimai įforminami posėdžių protokolais.

30. Dalį savo teisių ir pareigų Centro direktorius (jeigu tai nepriklauso Centro direktoriaus išimtinai kompetencijai) teisės aktų nustatyta tvarka gali perduoti kitiems darbuotojams.

IV SKYRIUS

CENTRO PADALINIAI, PERSONALAS, JO TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

31. Centrą sudaro trys filialai – Ekonomikos ir kaimo vystymo institutas, Sociologijos institutas ir Teisės institutas. Centro filialų ir kitų padalinių veiklą reglamentuoja jų nuostatai.

32. Centro filialai – padaliniai, kurių pagrindinė veikla – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra.

33. Filialams vadovauja Centro direktoriaus pavaduotojai – filialų vadovai, kurie atrenkami iš mokslininkų.

34. Centro personalą sudaro mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai, administracijos ir kiti darbuotojai.

35. Centro personalas teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę:

35.1. dalyvauti nagrinėjant ir sprendžiant visus su jų kompetencija, pareigomis ar darbu susijusius klausimus;

35.2. pagal kompetenciją dalyvauti konkursuose mokslo programoms vykdyti bei mokslo ir studijų fondų paramai gauti, disponuoti skirtomis lėšomis;

35.3. dalyvauti konkursuose stažuotėms Lietuvos Respublikoje ir užsienyje;

35.4. neatlygintinai gauti iš valstybės institucijų informaciją, kurios reikia jų moksliniam darbui (jeigu tokia informacija yra valstybės ar tarnybos paslaptis, ji teikiama ir naudojama teisės aktų nustatyta tvarka);

35.5. dalyvauti svarstant pasiūlymus dėl šių įstatų pakeitimų ir Centro veiklos kryptių;

35.6. dalyvauti įvairiose profesinėse sąjungose ir asociacijose, iš jų ir esančiose užsienyje;

35.7. dirbti savarankiškai arba telktis į kūrybines grupes;

35.8. savarankiškai skelbti savo mokslinius darbus;

35.9. gauti paramą mokslinėms stažuotėms ir komandiruotėms, dalyvauti mokslinėse konferencijose, moksliniams tyrimams vykdyti ir dėstyti šalies ir užsienio mokslo ir studijų bei kitose institucijose.

36. Centro darbuotojams garantuojamos visos teisės ir socialinės garantijos, kurias nustato įstatymai, ir sudaromos darbo sąlygos, atitinkančios darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus.

37. Centro darbuotojai, susiję su moksline veikla, privalo:

37.1. laikytis Akademinės etikos kodekso;

37.2. ugdyti mokslinę kompetenciją;

37.3. atlikti šiuose įstatuose ir darbo sutartyse nustatytas pareigas;

37.4. laikytis įstatymų, kitų teisės aktų, šių įstatų, Centro vidaus darbo tvarkos taisyklių.

38. Vyriausiesiems mokslo darbuotojams, aktyviai dirbusiems mokslinį darbą ir rengusiems mokslininkus Centre, už ypatingus nuopelnus mokslui Mokslo taryba gali suteikti mokslininko emerito vardą.

39. Mokslininkui emeritui sudaromos sąlygos dalyvauti Centro mokslinėje ir kitoje veikloje: sudaroma galimybė naudotis Centro darbuotojams skirtomis mokslinės informacijos priemonėmis, dalyvauti Centro darbuotojams skirtuose renginiuose, pagal kompetenciją dalyvauti mokslinės veiklos aptarimuose.

40. Mokslininkas emeritas įsipareigoja garsinti Centro vardą ir jo mokslo pasiekimus, parengtose mokslinėse publikacijose nurodyti prieskyrą Centrai (afiliaciją), laikytis Centro akademinės etikos kodekso.

41. Centro akademinės bendruomenės nariai ir kiti asmenys už akademinės etikos pažeidimus atsako Mokslo ir studijų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

CENTRO LĖŠŲ ŠALTINIAI, TURTO IR LĖŠŲ NAUDOJIMAS

42. Centras jam perduotą valstybės turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

43. Centro lėšų šaltiniai:

43.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos;

43.2. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos doktorantūrai;

43.3. Valstybės investicijų programų ir valstybės investicijų projektų lėšos;

43.4. pajamos iš mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų;

43.5. lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimas;

43.6. valstybės fondų lėšos;

43.7. tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos;

43.8. lėšos, gautos kaip parama pagal Labdaros ir paramos įstatymą;

43.9. lėšos, gautos už mokslinių tyrimų rezultatų komercinimą;

43.10. kitos teisėtai įgytos lėšos.

44. Centras ir Centro filialai gali turėti atskiras sąskaitas savo veiklai bei mokslinių tyrimų ir kitų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbams atlikti bei įplaukoms gauti.

45. Lėšos Centro filialams yra paskirstomos bendru Centro direktoriaus ir filialų vadovų sutarimu atsižvelgiant į jų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos rezultatus, vykdomą doktorantūrą ir taikant valstybiniams mokslo institutams taikomus lėšų skirstymo principus. Centro direktoriui ir filialų vadovams nesutarus, Centro direktoriaus teikimu šį klausimą svarsto ir sprendimą priima Mokslo taryba.

46. Centro finansinės veiklos kontrolę vykdo įgaliotos valstybės institucijos ir įstaigos teisės aktų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

CENTRO ĮSTATŲ KEITIMAS

47. Vyriausybė tvirtina Centro įstatus ir jų pakeitimus.

48. Vyriausybei Centro įstatų pakeitimo projektą teikia Švietimo, mokslo ir sporto ministerija teisės aktų nustatyta tvarka.
